

การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคุณภาพ : กรณีศึกษา
โรงเรียนแซงบาดาลบ้านบากวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

Academic Administration in Quality Schools: A Case Study
of Saeng Badan Ban Bak Witthaya School under the Office
of Kalasin Primary Educational Service Area 3

กิตติพงษ์ นาสมนต์

Kittipong Nasamon

ปาริชา มารี เคน

Parisha Marie Cain

รัชฎาพร งอยภูธร

Ratchadaporn Ngoiputhon

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Kalasin University

Email: aunpo12@gmail.com

Received: 25 April 2025; Revised: 18 December 2025; Accepted: 20 December 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนแซงบาดาลบ้านบากวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 2) เพื่อศึกษาความต้องการการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนแซงบาดาลบ้านบากวิทยา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนแซงบาดาลบ้านบากวิทยา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการและศึกษาความต้องการการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนแซงบาดาลบ้านบากวิทยา ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอการบริหารงานวิชาการ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้เป็นการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1) โรงเรียนแซงบาดลบ้านบากวิทยามีจุดแข็งด้านการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน การวางแผนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ยังมีข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ งบประมาณจำกัด ขาดแคลนครูเฉพาะทาง และภาระงานที่มากเกินไปของครู ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 2) ความต้องการด้านการบริหารวิชาการโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาหลายมิติ เช่น การอบรมครูให้มีทักษะหลากหลาย การจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบ Active Learning การปรับปรุงหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารข้อมูลนักเรียน 3) ผลการประเมินและข้อเสนอแนะผลการศึกษาพบว่าด้านที่มีความเหมาะสมสูงสุด เช่น การวัดผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการประกันคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.60 ส่วนด้านที่มีความเป็นไปได้สูงสุด เช่น การส่งเสริมชุมชน และการใช้สื่อเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย 4.30 โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนคุณภาพ, โรงเรียนแซงบาดลบ้านบากวิทยา

Abstract

This research aimed to 1) to study the academic administration situation of Saengbadan Banbak Witthaya School, under the Office of the Primary Educational Service Area, Kalasin Area 3, and 2) to study the academic administration needs of Saengbadan Banbak Witthaya School. and 3) to study the academic administration proposals of Saengbadan Banbak Witthaya School. This research was divided into 2 phases: Phase 1 studied the academic administration conditions and studied the academic administration needs of Saengbadan Banbak Witthaya School. Phase 2: Study of academic administration proposals, target group of 12 people. The research instruments consisted of a semi-structured interview and an assessment form on appropriateness and feasibility. The statistical methods used for data analysis included mean, standard deviation, and descriptive analysis.

The results showed that

1) Saeng Badan Ban Bak Witthaya School has strengths in curriculum development that is consistent with the community context, systematic

academic planning, student-centered learning management, and research to develop the quality of education. However, there are still important limitations, including: Limited budget, shortage of specialized teachers and excessive workload of teachers affect the quality of learning management. 2) Academic administration needs: Schools need to develop in many dimensions, such as training teachers to have various skills, providing digital devices to support active learning, and improving the curriculum to be linked to the local area. Establishing a collaborative network with external agencies and using information technology to manage student data. 3) Evaluation results and recommendations the results of the study found that the most appropriate areas, such as measurement, learning resource development, and quality assurance, had an average of 4.60. The most likely aspect, such as community promotion and use of technology media, had an average score of 4.30, which was overall highly appropriate and feasible.

Keywords: Academic Administration, Quality Schools, Saeng Badan Ban Bak Witthaya School

บทนำ

การศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้คนเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมต่อไป ดังนั้นการศึกษาจึงต้องแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม ปัจจุบันสังคมโลกและสังคมไทย กำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อนและมี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การศึกษาของไทยถึงเวลาปรับเปลี่ยนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างผลผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ซึ่งถือเป็น ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งใช้เป็นกรอบ สำหรับการสร้างคนไทย 4.0 ตามบริบทของท้องถิ่นและสถานศึกษา โดยมีสาระสำคัญสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2565 และแผนการ

ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 มี จุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ใช้เป็นแนวทาง
สำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (อรทัย รุ่งวชิรา, 2564)

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อการ
พัฒนาองค์กร ประเทศ และโลก หากมีการส่งเสริมและวางแผนการศึกษาที่เหมาะสม จะ
ช่วยสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพ ขณะเดียวกัน องค์กรก็ควรส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
เพราะการศึกษาไม่มีวันสิ้นสุด และเป็นหนทางในการพัฒนาตนเองตลอดชีวิต
(HREX.asia, 2562) โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และพัฒนากำลังคนที่มีศักยภาพ
เพื่อแข่งขันในระดับประเทศและนานาชาติ คนไทยคาดหวังให้สถานศึกษาทั่วประเทศมี
คุณภาพ ตอบสนองชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนคุณภาพจึงเป็นเป้าหมายสำคัญใน
การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยกระดับมาตรฐานผู้เรียน และพัฒนาอย่างเท่าเทียม
ถือเป็นมิติใหม่ของการศึกษาที่มุ่งสร้างความเสมอภาคตั้งแต่ระดับรากฐาน
(ทิวดี ศรีดำรง, 2557)

แม้บางโรงเรียนจะประสบความสำเร็จในการแข่งขัน แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
โดยรวมยังน่ากังวล โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมักประสบปัญหาด้านบุคลากร
งบประมาณ และการเข้าถึงเทคโนโลยี แม้กระทรวงศึกษาธิการจะพยายามแก้ไขด้วยการรวม
โรงเรียน แต่ก็ไม่ใช่ทางออกที่เหมาะสมในทุกกรณี การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญ
ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และการบริหารที่
สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน (อัญญาภรณ์ สังข์เมือง, 2565) โดยเฉพาะอย่าง
ยิ่ง โรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยาแม้จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่ผสมผสานความรู้
ท้องถิ่นและส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนแล้ว แต่ยังประสบข้อจำกัดด้านการสนับสนุนจาก
ภาครัฐและเอกชน ทั้งในด้านงบประมาณ ทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย การพัฒนา
ศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเครือข่ายความร่วมมือและระบบสนับสนุนเชิงนโยบายที่
ชัดเจนและต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานยังไม่สามารถขยายผลและพัฒนาได้อย่างเต็ม
ศักยภาพ

ผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษา โรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่
ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอสมเด็จ ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งดำเนินการภายใต้แนวคิดโรงเรียน
คุณภาพของชุมชน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การศึกษานี้จึงมีความสำคัญ
เนื่องจากจะช่วยสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพของ
ชุมชน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนที่มีลักษณะคล้ายกันในปี
ของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคุณภาพกรณีศึกษา : โรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นการวิจัยคุณภาพโดยผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการและศึกษาความต้องการการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยา ประกอบด้วย

- 1.1 แผนปฏิบัติการประจำปี
- 1.2 รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา
- 1.3 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาปี 2564 – 2568

2. สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยา

3. สรุปผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยา

4. การคืนข้อมูลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และสอบถามปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา

5. สรุปปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา โรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และแบบประเมิน แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
ดังนี้

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแขวงบาลบ้านบากวิทยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยมีขั้นตอนการสร้างและหา
คุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี แนวคิด
หลักการบริหารงานวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ให้
ครอบคลุมสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. กำหนดโครงสร้างและสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร
มากำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยจัดทำคำถามให้สอดคล้องกับ
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาส
ให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นและสะท้อนสภาพจริงของการบริหารงานวิชาการได้
อย่างครบถ้วน

3. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์
เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์
ของการวิจัย โดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective
Congruence: IOC) และปรับปรุงแก้ไขคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้แบบ
สัมภาษณ์ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4. ปรับปรุงเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบ
ความตรงเชิงเนื้อหาแล้วมาปรับปรุงถ้อยคำให้มีความชัดเจน เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
และง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงตาม
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การนำเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่
ผ่านการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อศึกษาสภาพและความ
ต้องการการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแขวงบาลบ้านบากวิทยาอย่างเป็นระบบ

ระยะที่ 2 จัดทำข้อเสนอการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแขวงบาลบ้านบาก
วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1. จัดทำข้อเสนอการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแขวงบาลบ้านบากวิทยา

2. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอ การบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนแขวงบาลบ้านบากวิทยา

3. สรุปข้อเสนอการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา

ผลการวิจัย

1) สภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีข้อบ่งชี้ทั้งหมด 17 ด้าน 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานสถานศึกษาประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสถานศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2) ความต้องการการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ต้องการพัฒนางานวิชาการโดยเน้นการอบรมครูให้มีทักษะเชื่อมโยงกับชุมชนและใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับอุปกรณ์ สื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้ การลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนและจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน ส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน การแนะแนว การประกันคุณภาพภายใน และความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอก เพื่อสร้างระบบการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ

3) การประเมินข้อเสนอความเหมาะสมและความเป็นไปได้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สรุปผลการวิจัย โรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา มีการบริหารงานวิชาการครอบคลุม 17 ด้าน ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศ การแนะแนว การประกันคุณภาพ การวิจัย และการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ความต้องการด้านการบริหารงานวิชาการ มุ่งเน้นการพัฒนาครูให้เชื่อมโยง

การเรียนรู้กับชุมชน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวกับการสอน และเสริมสร้างแหล่งเรียนรู้ งานวิจัย การประกันคุณภาพ และความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอก ผลการประเมินข้อเสนอการบริหารงานวิชาการ พบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยากรอบคลุมหลายมิติ โดยมีโครงสร้างการบริหารที่อิงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมีจุดแข็งด้านการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน การวางแผนวิชาการที่เป็นระบบ การใช้แนวทางการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตาม โรงเรียนยังเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณ การขาดแคลนครูเฉพาะทาง และภาระงานที่มากเกินไปของครู ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น การสนับสนุนด้านงบประมาณ การจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย การพัฒนาศักยภาพครู และการจัดการภาระงานของครูให้เหมาะสม จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความไม่สมดุลระหว่าง นโยบายระดับบนกับศักยภาพระดับล่าง ซึ่งการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยการ สนับสนุนเชิงระบบ ที่บูรณาการระหว่างรัฐ ชุมชน และโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งการพัฒนาศักยภาพครูยังไม่ได้ตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะด้านของโรงเรียนอย่างแท้จริง เช่น ครูบางคนสอนหลายวิชาโดยไม่มีความเชี่ยวชาญ ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือแม้แต่จะมีการกระจายอำนาจบางส่วนลงสู่สถานศึกษา แต่โรงเรียนยังต้องดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดของระบบราชการที่เน้นระเบียบ ทำให้ขาดความคล่องตัวในการจัดการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ (สุชาติ ภิญโญ, 2560) เสนอว่าการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องพิจารณาบริบทของโรงเรียน ทั้งด้านทรัพยากร สภาพแวดล้อม และความสามารถของบุคลากร โดยผู้บริหารควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อุทัย ไทกรรมณ์ และคณะ, 2562) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่าโรงเรียนขยายโอกาสต้องมีรูปแบบการบริหารงานที่สามารถปรับใช้ได้จริงในบริบทของโรงเรียน และการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการพัฒนาโครงสร้างการบริหาร การฝึกอบรมบุคลากร และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนครอบคลุมการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาครู การบริหารจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ และการส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน

2. ความต้องการการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา ในหลายมิติ ได้แก่ 1) การพัฒนาครู อบรมครูให้มีทักษะที่หลากหลายและสามารถสอนสาระวิชาที่เชื่อมโยงกับบริบทของชุมชน 2) การพัฒนาอุปกรณ์และสื่อการสอนจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัล เช่น สมาร์ททีวี แท็บเล็ต และสื่อดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบ Active Learning 3) การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนและบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงและความเป็นอยู่ของชุมชน 4) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ได้รับทรัพยากรสนับสนุนเพิ่มเติมและเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากภายนอก 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารวิชาการปรับใช้ระบบบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ชนบทที่มีข้อจำกัด ความเปลี่ยนแปลงของนโยบายการศึกษาและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ความตระหนักในบทบาทของโรงเรียนต่อชุมชน ความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารและติดตามผล ความจำเป็นในการสร้างความร่วมมือจากภายนอก ความต้องการที่หลากหลายเหล่านี้เกิดขึ้นจากการตระหนักถึงของโรงเรียนต่อบทบาทในการพัฒนาเด็กและชุมชนท่ามกลางข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและบริบททำให้โรงเรียนต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อให้สามารถอยู่รอดและเติบโตได้ในโลกการศึกษายุคใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ (Michael Fullan, 2020) ที่เสนอว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคปัจจุบันต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู การใช้เทคโนโลยีอย่างมีความหมาย และการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อภิษฎา สังกะคำ, 2564) วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ระบุแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ 1) โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและ หน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนเพื่อฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง 3) โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องให้ผสมผสานกับความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุลกันและมีการปลูกฝังคุณธรรมค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม 4) โรงเรียนมีบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5) โรงเรียนมีการนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม 6)

โรงเรียนมีจุดหมายชัดเจน เชื่อมโยงถึงวัตถุประสงค์ในชั้นเรียน การปฏิบัติและการติดตามผล
7) โรงเรียนมีการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในโรงเรียน 8) โรงเรียนมีการประสาน
ความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนและองค์กรอื่น 9) โรงเรียนมีการแนะแนว

3. ข้อเสนอการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความเหมาะสมและความ
เป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากอะไร โรงเรียนได้ระบุ
ประเด็นปัญหาและความต้องการด้านวิชาการที่ตรงกับสภาพจริงในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการ
ขาดแคลนบุคลากร เทคโนโลยี และความจำเป็นในการบูรณาการหลักสูตรกับชุมชน ซึ่งทำให้
ข้อเสนอมีความสอดคล้องและตอบโจทย์สถานการณ์อย่างแท้จริงมีความยืดหยุ่นและ
สามารถปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ข้อเสนออื่นไม่ได้เป็นแบบตายตัวแต่มี
ลักษณะ ยืดหยุ่น ปรับได้ และเน้นการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารแบบมี
ส่วนร่วมที่นักวิชาการอย่าง (Fullan, M., 2020) สนับสนุนว่าคือหัวใจของการเปลี่ยนแปลง
ที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภสิทธิ์ ไกรพิณิจ (2561) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการ
คุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านหนองหัววัว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วม
ในการขับเคลื่อนโครงการและกิจกรรมต่างๆ พร้อมให้การสนับสนุนบุคลากรแก่
โรงเรียนโดยสร้างโอกาสทางการศึกษาผ่านการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแสงบาดาลบ้านบากวิทยา สะท้อนให้เห็นถึง
ความสำคัญของการบริหารที่ยึดโยงกับบริบทชุมชนและความจำเป็นของโรงเรียนในพื้นที่
ชนบท การพัฒนาครูให้มีทักษะหลากหลาย การจัดหาเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ การบูร
ณาการหลักสูตรกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ล้วนเป็นกลยุทธ์ที่
มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพการศึกษา การบริหารงานวิชาการจึงไม่ใช่เพียงการ
จัดการหลักสูตรเท่านั้น แต่รวมถึงการวางแผน การใช้ทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของทุก
ภาคส่วน อีกทั้งยังต่อยอดบทบาทของผู้นำทางการศึกษาในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง
อย่างยั่งยืน งานศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นว่าการปรับตัวของโรงเรียนต่อเทคโนโลยีและนโยบาย
ใหม่เป็นสิ่งจำเป็น และหากมีการสนับสนุนอย่างเหมาะสมจากภาครัฐและชุมชน จะช่วยให้
โรงเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยา

สรุป

1) โรงเรียนแขวงบาดาลบ้านบากวิทยามีจุดแข็งด้านการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน การวางแผนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ยังมีข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ งบประมาณจำกัด ขาดแคลนครูเฉพาะทาง และภาระงานที่มากเกินไปของครู ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2) ความต้องการด้านการบริหารวิชาการโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาหลายมิติ เช่น การอบรมครูให้มีทักษะหลากหลาย การจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบ Active Learning การปรับปรุงหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารข้อมูลนักเรียน

3) ผลการประเมินและข้อเสนอแนะผลการศึกษาพบว่าด้านที่มีความเหมาะสมสูงสุด เช่น การวัดผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการประกันคุณภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.60 ส่วนด้านที่มีความเป็นไปได้สูงสุด เช่น การส่งเสริมชุมชน และการใช้สื่อเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย 4.30 โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการบริบทท้องถิ่น ภูมิปัญญาชุมชน และทักษะชีวิตของผู้เรียน ควบคู่กับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเทคนิคการสอนเชิงรุก การผลิตและใช้สื่อดิจิทัล รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

1.3 โรงเรียนควรพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการให้มีความเป็นระบบและยืดหยุ่น พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และแหล่งเรียนรู้ อันจะช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง วิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนที่มีคุณภาพทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพมาปรับใช้ในโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร เพื่อยกระดับมาตรฐานทางการศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาผลกระทบของนโยบายใหม่ต่อคุณภาพการเรียนการสอนในระยะยาว โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การพัฒนาศักยภาพของครู และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน

2.3 ควรศึกษาว่าปัจจัยใดช่วยส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนโรงเรียนอย่างยั่งยืน และหาแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับองค์กรต่าง ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ และภาคเอกชน

2.4 ควรศึกษาวิธีการบริหารจัดการของผู้บริหารที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการครู การพัฒนาวิสัยทัศน์ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ทิวัธน์ ศรีดำรงค์. (2557). การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ: การศึกษา
ทฤษฎีฐานราก. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2566 จาก
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/4129>
- ธัญญารัตน์ สังข์เมือง. (2565). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลกเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภสิทธิ์ ไกรพิณิจ. (2561). การบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองหัววัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุชาติ ภิญโญ. (2560). การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560– 2579.
กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- อภิษฎา สังกะคำ. (2564) แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- อรทัย รุ่งวชิรา, เสวตาภรณ์ตั้งวันเจริญ, กาญจนา เกียรติกานนท์. (2564). การจัดการ
เรียนรู้ในโลกยุคใหม่เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะคนยุคใหม่. วารสารครุทรรศน์.
1(1), 97-106.
- อุทัย ไทยกรรณ์, สุขแก้ว คำสอน, และเกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์. (2562). รูปแบบการ
บริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Fullan, M. (2020). Leading in a culture of change (2nd ed.). Jossey-Bass.
- HREX.asia. (2561). ทำไมการฝึกอบรม (Job Training) จึงสำคัญกับองค์กร. เรียกใช้เมื่อ
14 กรกฎาคม 2566 จาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/th-trainingofhr-181226/>